

קול צופיך

מרון הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

ויקרא- תשס"ב - מאת מרון הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

יש י"ג אותיות. 'הטמאה' - יש חמש אותיות, הרי שהוסיפו ח' אותיות כדי שהלשון יהא נקי (ר"ן דף א' ע"ב מדפי הרי"ף).

השיעור לעילוי נשמת :

מרון הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

פרשת השבוע : ויקרא

השיעור נמסר ע"י הרב מרדכי אליהו זצוק"ל, בשנת תשס"ב.

בדיקת חמץ

'אור' לארבעה עשר

המשנה בריש פסחים פותחת במלים: "אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר". שואלת הגמ' 'מאי אור', כלומר, מדוע התנא כותב בלשון 'אור' ולא כותב 'ליל' ארבעה עשר? ועונה הגמ': אם היה כתוב 'ליל' י"ד היינו מבינים שכל הלילה כשר לבדיקת חמץ, ואין צורך להקדים את הבדיקה כבר בתחילת הלילה, לכן שינה התנא וכתב בלשון 'אור' ללמדנו שיש להקדים ולבדוק מיד בתחילת הלילה. וכן כותב רש"י: אין 'אור' אלא לשון לילה - ועל כן אין לדחות את הבדיקה ולומר שיש עוד זמן, והזריז נשכר. וממשיכה הגמ' (שם דף ג' ע"ב): 'וכדבר יהודה, דאמר רב יהודה אמר רב לעולם יכנס אדם בכי טוב ויצא בכי טוב', ולכן פתחה המשנה בעניין של אור שהוא טוב ולא בחושך, שתמיד ירגיל אדם את לשונו לדבר בלשון נקי, ובפרט בפתיחת המסכת.

חשיבות שמירת מוצא פיו של האדם

הגמ' מביאה מעשה מאלף בעניין שמירת מוצא פיו האדם. (שם ג' ע"ב) "רב כהנא חלש, (היה חולה) שדרוה רבנן לרבי יהושע בריה דרב אידי, אמרו ליה זיל בדוק מאי דיניה - אתא אשכחיה דחנן פשוה. קרעיה ללבושיה, ואהדריה לקרעיה לאחוריה, ובכי ואתי משום שהוא לא רצה לומר להם בפירוש שהוא נפטר). אמרו ליה נח נפשיה? אמר להו אנא לא קאמינא, 'ומוציא דבה הוא כסיל'. הן ידוע שהגמ' לא מביאה סיפורי מעשיות לרווחא בעלמא אלא הגמ' באה ללמדנו עד כמה אדם צריך לשמור את דיבורו ואת מה שהוא מוציא מפיו. עוד הגמ' אומרת 'יוחנן חקוקאה נפק לקרייתא, כי אתא אמרו ליה חטיין נעשו פיות? אמר להם שעורים נעשו פיות (כלומר שהואט לא רצה לומר להם בפירוש שהחטים לא היו יפות, על כן אמר להם בעקיפין שהשעורים נעשו יפות, ומזה בינו שהחטים לא נעשו יפות). אמרו ליה צא ובשר לסוסים ולחמורים דכתיב 'השערים והתבן לסוסים ולרכשי'. - מאי הוי ליה למימר? - אשתקד נעשו חטיין יפות - אי נמי עדשים נעשו יפות'. מכאן לומדים שצריך האדם להזהר במשנה זהירות במה שמוציא מפיו, שכן גם כשיוחנן חקוקאה התחמק מלומר שהחטים לא היו יפות, עדיין הגמ' מבקרת את דבריו שלא היה לו לנקוט לשון של שעורים אלא של עדשים שזו לשון יותר נאה, או לומר שאשתקד היו החטים יפות, ובלבד לשמור את מוצא פיו משנה זהירות, ולא יאמר דבר מגונה או לא מכובד אם יכול לאומרו בלשון נקייה.

אריכות לשון נקייה ולא קיצור בלתי נקייה

בשעה שיש ויכוח בין זרמים שונים בתוך עם ישראל, למשל בין מפלגות שונות וכד', צריכים ללמוד מהדברים הנ"ל שאת הויכוח יש לנהל בצורה מכובדת ונקייה, וידעו לשמור על נקיות הדברים שמוציאים מפיהם ביותר. והגמ' כבר (פסחים דף ג') מלמדת אותנו זאת, 'בגנות בהמה טמאה לא דבר הכתוב, דכתיב 'מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהורה'. כלומר, התורה רצתה ללמד אותנו מהו דרך דיבור נקי, ונקטה בלשון ארוכה ומן הבהמה אשר איננה טהורה' ובלבד שלא לומר בלשון קצרה יותר אבל לא נקייה 'ומן הבהמה הטמאה'.

ומקשים המפרשים הרי בכמה מקומות בתורה נכתב בפירוש 'הבהמה הטמאה', ומדוע לא האריכה בלשון נקייה כמו בפירוט הבהמות הנכנסות לתבת נח? ומתרצים כשהתורה מלמדת אותנו הלכות מאכלים כשרים אין עניין לקצר, כי תורה והלכה היא, אבל כשהתורה נק מספרת איזה בהמות נכנסו לתבה ואין בסיפור זה הלכה מעשית, שם יש להאריך ולהמנע מלשון שאיננה נקייה. ילמד חכם ויקח מוסר. וכלשון הר"ן: 'אשר איננה טהורה' -

עוז וגבורה בדברי מוסר

בלימוד הלכה או דרכי הנהגה ודרך ארץ, אין לנקוט בלשון רכה אלא יש לעמוד ולומר את הדברים לאשורם. המשנה אומרת (אבות פ"א מ"ג) 'אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס אלא הווי משמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס ויהי מורא שמים עליכם'. משנה זו מלמדת אותנו דבר טוב ויפה בדרך המוסר והדרך ארץ, אך היו בכל דור אנשים מסכנים שקראו דבר זה ופרקו מהם עול באומרת שאין פרס ואין שכר על כל עמלם. שמא תאמר שהמשנה היתה צריכה להזהר בלשונה שכן מדברים אלו יצאה תקלה לתלמידים בודדים: ליתא, ואדרבה בדברי תורה צריכים לדעת לומר את הדברים בעוז ובגבורה, ואין לחשוש למי שיפול, שכן חזקה עליו שנפילתו לא נובעת מדברי התורה הקדושה חלילה, אלא שהוא רצה לכפור ונטפל על כל פרט קטן שמצדיק את קלקולו. והרמב"ם מפרש על הכתוב 'לתאוה יבקש נפרד', זו דרך רשעים היא, אבל דרכו של כלל ישראל לא כך, אלא נכנעים ולומדים מוסר ודרך ארץ, למרות שהדברים נשמעים קשים ומבקשים דעת.

בדיקת חמץ דאורייתא או דרבנן ?

המשנה אומרת: בליל י"ד צריכים לבדוק את הבית וכו'. ויש לברר, לשם מה נדרשת בדיקה זו, ומה מטרתה? אתינן למחלוקת ראשונים. רש"י כותב: 'בודקין - שלא יעבור עליו בבל יראה ובבל ימצא'. הרי שלדעתו בדיקה זו מדאורייתא, שכן היא מאיסורי תורה של 'בל יראה ובל ימצא', שעל האדם לעשות פעולה שלא יכשל באיסור.

התוספות (ד"ה 'אור לארבעה עשר בודקין את החמץ') כותבים וז"ל: "פ"ה שלא לעבור עליו בבל יראה ובל ימצא וקשה לר"י כיון דצריך ביטול כדאמר בגמ' (ו ע"ב) הבודק צריך שיבטל ומדאורייתא בביטול בעלמא סגי אמאי הצריכו חכמים בדיקה כלל - ונראה לר"י דאע"ג דסגי בביטול בעלמא החמירו חכמים לבדוק חמץ ולבערו שלא יבא לאכלו וכו' והטעם שהחמירו כאן טפי מבשאר איסורי הנאה שלא הצריכו לבערם משום דחמץ מותר כל השנה ולא נאסר רק בפסח ולא בדילי מיניה כדאמר לקמן (י"א ע"א) וכו' אי נמי שאני חמץ שהחמירה בו תורה לעבור בבל יראה ובל ימצא החמירו חכמים לבדוק ולבערו אפילו היכא דביטלו משום דילמא אתי למיכליה" עיי"ש. הרי שתוס' מביאים שני טעמים מדוע החמירו חכמים ותקנו לבדוק את החמץ בפסח למרות שלא נמצא דבר זה בשאר איסורים. לדוגמה, ביום כיפור יש חיוב כרת למי שאוכל בו, כמו בפסח - ואעפ"כ לא מצאנו שהצריכו בדיקה וביעור של כל המאכלים בבית בערב כיפור שמא יבוא לאכול מהם; אלא הטעמים הם:

- א. ביום כיפור אנשים מובדלים מכל המאכלים כולם ועל כן לא יבא לאכול מתוך שגרה - אבל בפסח שהאדם אוכל כדרכו רק שחמץ לא אוכל, איננו בל ממאכלים, ויש חשש שמתוך שגרה ימצא גלוסקא יפה ויבוא לאכול חמץ ולא אדעתיה.
- ב. טעם נוסף: משום שלא כל אדם בקיא בביטול שהוא כהפקר וכעפרא דארעא וכו', על כן יעשה שתי פעולות גם בדיקה וגם ביטול (ועיין לר"ן על דף א' מדפי הרי"ף ד"ה ומהו וד"ה שמא וד"ה אלא).

כעפרא דארעא ולא כעפר סתם

שואל אחד המפרשים מדוע אומרים בביטול 'לבטיל ולהוי כעפרא דארעא', די היה לומר 'לבטיל ולהוי כעפרא' והתשובה היא מהגמ' (חולין פח ע"ב) שמביאה שאם שחק דינר זהב יכול לכסות בו דם עוף. וכל כך חשובה וחביבה היתה בעיניהם מצוה זו של כיסוי הדם. ממעשה זה רואים שלפעמים עפר יכול להיות מזהב ויכולים לקיים בו מצוה דאורייתא הדרשת עפר, על כן תקנו חכמים לומר שיהיה בטל כעפר הארץ ממש, ולא כעפר סתם שיכול להתפרש להיות בעיניו כזהב, ככתוב 'ועפרות זהב לוי' (עיין כה"ח ס"י תל"ד ס"יק ל').

קול צופיך

מרת הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

ויקרא - תשס"ב - מאת מרת הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

להכנס ולקחת למשל סוכר משם, כשנגמר לו בביתו, ויש לחשוש שמא נכנס לשם באמצע האוכל, חייב בדיקה.

מדוע נסמכה שבת למלאכת המשכן ?

בפרשת כי תשא (ל"א פסוק י"ג) אומר רש"י: ואתה אע"פ שהפקדתך לצוותם על מלאכת המשכן אל יקל בעיניך לדחות את השבת וכו'. וכן "אע"פ שהיהו רדופין וזריזין בזריזות המלאכה, שבת אל תדחה מפניה" (רש"י שם).

ויש מפרשים: הרי עם השלמת בנין המשכן יקריבו קרבנות במשכן עם כל "חילול שבת" הכרוך בזה, עכ"ז, קרבנות והדלקת הנרות ושריפת העולה דוחה שבת, אבל בנין המשכן לא דוחה שבת.

הבית השלישי ירד בנוי ומשולכל

הז"ל אומרים (עיין סוכה דף מ"א ע"א) שלעתיד לבא ירד ביהמ"ק בנוי ומשולכל מהשמיים. ואומרים הראשונים שיש סיכוי שירד גם בלילה. וקשה הלוא כתוב 'וביום הקים את המשכן' ודרשו שאין מקימים אותו בלילה: אלא, שבית המקדש העתידי בנוי ומשולכל ירד משמיים שנאמר מקדש ה' כונו ידך, ולא צריכים לחכות לבנייתו, ועל כן אין בעיה של הקמתו בלילה (עיין רש"י ותוס' שם). אני תמיד רגיל לספר שבהכניסי של הרב צדקה הזקן ברחוב חגי נבנה על קרקע שערבי חשב שהיא שלו, והתנגד לבנייתו ועשה להם צרות רבות - ומשום כך נאלצו לעצור את הבנייה בהגיעם לשלב היציקה של הגג. וכך עמד המבנה ללא גג זמן רב. פעם בליל פורים אחרי קריאת המגילה התארגנו כל הציבור בצוותא והביאו את כל החומרים הדרושים ויצקו את הגג בין לילה, כך שבבוקר היה המבנה גמור ויצוק כל צרכו. הזמין אותו הגוי את המשטרה הבריטית, ולא יכלו להוציא צו הריסה מיידי, רק עד שיהיה משפט, כי לאחר שיש יציקת גג בנין בנוי רק בית משפט יכול להתערב. גם בנוגע לבניית בית המקדש, אילו היה הדבר נתון בידינו היינו נתקלים בסירובים של הישמעאלים הארורים, והיו מגישים בגי'צים שאת דרכם והשקפתם אנו כבר מכירים והם יטענו שהצדק עם הישמעאלים שיש להם חזקה באותה קרקע ועוד כהנה. על כן הקב"ה ישתבח שמו ויתעלה יוריד לנו את בית המקדש מוכן ומשולכל, כך שלא יהיו שום טענות ומענות, אלא יוראו כל עמי הארץ, וידעו שה' א-לוקינו הוא אדון הכל והוא נתן לנו את ארצנו ואת הבית המקודש ביותר בעולם.

השיבה שופטינו

אנו אומרים 'השיבה שופטינו כבראשונה', למעשה השופטים האמיתיים, שלהם אנו כל כך מייחלים הם בודאי לא אותם הקרויים כך היום, ואת מקומם ומעמדם האמיתי כבר יראו אז כאשר ישבו בשוליים, אלא השופטים יהיו אותם ראשי הישיבות העמלים והממיתים עצמם באהלה של תורה, וכמו שאמרו שלשכת הגזית היתה חציה במקדש להזכיר לדיינים שתמיד הם צריכים להיות משועבדים לקדושה, או דיינים מובהקים, דיינא דנחתי לעומקא דדינא.

השכלול המיוחד בבית השלישי

מה הביאור שירד בית המקדש בנוי ומשולכל ? הגמ' דורשת מהפסוק 'לא תעשון כן לה' אלוקים', שאסור לנתוץ, ולו אבן קטנה מבית המקדש. וכשצריכים לתקן לדוגמה רצפה וכדומה, שלצורך התיקון צריכים לשבור את הקיימת, אין בזה איסור. ואם יצטרכו לבנות את בית המקדש, תהיה בעיה של קור לכהנים שצריכים להלך שם יחפים. על כן הקב"ה בעצמו ידאג לכך שירד בנוי מהשמיים לא רק במבנהו אלא גם בשכלולו, שאמצעי החימום יהיו מהטובים ומהמשולכלים בעולם, וכשירד בהמ"ק יהיה בו אמצעי חימום באופן שהרצפה תשמור על חומה באופן שיוכלו להלך עליה בנעימות, והכל הכל ייעשה בידי הקב"ה בעצמו. ואח"כ לאחר בנייתו, לא נוכל לנתוץ ממנו אבן.

קניה מתוצרת יהודים

לפסח רגילים לקנות דברים חדשים, סירים, מחבתות או משתמשים בכלים חד פעמיים או לבוש חדש. שיעשו מאמץ לקנות רק מתוצרת יהודים בארץ

הבדיקה תחילת הביעור

ברכת הבדיקה אינה 'על בדיקת חמץ', אלא 'על ביעור חמץ'. ולכאורה צריך להבין מדוע מברכים על ביעור החמץ והרי אינו שורף בבדיקה זו את החמץ? אלא, הבדיקה היא תחילת הביעור, שהרי מעתה כל מה שמוצא בבדיקה והלאה מניח בצד לצורך הביעור שיעשה למחרת (עיין ט"ז סי' תל"ב ס"ק א').

והני"מ למעשה: אם בדק בלילה ושכח לברך - הדין הוא, אם עדיין לא סיים לבדוק יכול לברך. אבל אם כבר סיים וגם ביטל את החמץ, ואמר את נוסח ה'שם יהודי' של בדיקת חמץ, וזכר שלא בירך על הבדיקה - יש מי שאומר: שבבוקר יברך בשעה ששורף את החמץ, ויש מי שאומר: שתקנת חכמים היא לברך על הבדיקה של הלילה, ואם לא בירך אינו יכול שוב לברך ביום. וזאת למרות שהדין הוא שאם לא בדק בלילה חייב לבדוק, גם ביום עד כניסת החג, וגם בתוך החג, ואפילו אחרי החג, כדי לבער את החמץ שאסור באכילה ובהנאה. הרי שאם נאמר שהבדיקה היא תחילת הביעור יוכל לברך בשעת השריפה במידה ולא בירך בלילה, לאותו המאן דאמר (עיי לשו"ע סי' תל"ה, וכה"ח ס"ק ט' וסי"ק י', וסברת הט"ז ס"ק ב' שלאחר ביטול אין מברכין).

הבדיקה, כוונתה וסגולותיה

בכה"ח מביא (בסי' תל"ב ס"ק ל"א) בשם שו"ע והאר"י הקדוש שהמנהג הוא לקחת עשרה פתיתים קודם הבדיקה ולפזר אותם במקומות שונים בבית, וז"ל (משנת חסידים מסכת ניסן פ"א משנה ב', ועיין אבני השוהם עמוד כ"ה): אור לארבעה עשר בחודש ניסן יקח עשרה פתיתים של חמץ בסביבות הבית ויברך על ביעור חמץ. ואף הוא יבדקם ויוציאם משם לבערם, והם כנגד עשרה כתרי דמסאבותא". הן ידוע שיש עשרה כתרים ודרגות של קדושה, וכנגדם יש עשרה כתרים ודרגות של טומאה, וכשלוך האדם את כתרי הטומאה ומבערם, הוא זוכה להשאר עם עשרת דרגות הקדושה בלבד. ולמחר כששורף אותם, אומר במשנת חסידים, שצריך לכוון לבער עשרה כתרים דמסאבותא שהם הקליפות. על כל פנים יאמר כמו שכתוב בסידור, ובוה יצא ידי חובתו. ועוד מביא בשם האר"י שם, שמי שבודק את החמץ ונהר ממנו בפסח, יועיל מאוד שישמר נפשו כל השנה כולה, "ויועיל לנפשו מאד כל השנה".

אנחנו ממליצים שעשרה הפתיתים יהיו פחות מכזית ויעטפו אותם בנייר שלא יתפוררו, וירשמו היכן הניחו אותם, כדי שאם הבודק לא מצא, וידיעו לו.

בדיקת חמץ בכיסים וגם כסף שהוא חמץ

אמרו המפרשים בדרך רמז, על מה שכתוב שצריך לבדוק גם בחורים ובסדקים, שיבדוק האדם גם בסדקים שלו, בכיסיו. כלומר, וכן לבדוק האם כל כספו נקי הוא, או שמא יש בו חשש גזל או בלתי נקי וטהור, וכן יבדוק האם דאג ליהנות תלמידי חכמים מכספו. וכבר אמר הנביא שבכסף לא נקי וטהור אין שום סימן ברכה, וכמו שכתוב (ירמיהו י"ז י"א) "עֲשֵׂה עֶשֶׂר וְלֹא כִּמְשֻׁפֵּט בְּחָצֵי יָמֶיךָ וְעַזְבֵּנֶיךָ".

המקומות שחייבים בהם בבדיקה

חכמים תקנו לבדוק את החמץ, ועל כן צריכים שלא לזלזל כלל חלילה בבדיקה זו, וגם במקום שיש בו ספק או ספק ספיקא שמא יש בו חמץ, צריכים לבדוק אותו כראוי.

הירושלמי מביא כלל היכן יש לבדוק והיכן לא. כל מקום שאין לאדם בושה לאכול בו לחם, צריך לבדוק, אבל מקום שיש לאדם בושה לאכול בו לחם, לא צריך בדיקה. לדוגמה בנחיות וכד', שם יש בושה לאדם להכניס לחם, על כן לא חייב לבדוק בו, אבל אם יודע שיש בביתו פערטות שעלולים להכניס חמץ גם לחדר נחיות, חייב לבדוק שם שמא תחבו אותו באיזה סדק וכדומה.

כמו כן, אם יש לאדם מחסן של אוכל, והוא רגיל לקחת משם לחם או חמץ אחר, חייב לבדוק גם את המחסן. אבל אם הוא לא מניח בו חמץ אלא קופסות ריבה וסוכר וכד', אם הוא רגיל באמצע השנה באמצע הסעודה

קול צופיך

מרון הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

ויקרא - תשס"ב - מאת מרון הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

ופנס חשמלי - בשביל בדיקה בגוזזוטרטא (מרפסת) שמפני הרוח יכבה הנר, ועל כן ישתמש בפנס.

ואנו מוסיפים גם אם אפשר יקח "גבס" שאם יש מקום או חריץ שאי אפשר לבדוק, כמו בין החרסניה לכיור, אם יש שם חריץ יכסה אותו עם גבס. כיום, יש שפופרות שאוטמים חריצים, וגם בזה אפשר להשתמש. וכותב הרב בעל בא"ח: "ולא יקוף בבדיקותיו", כי לפום צערא אגרא (בא"ח צו אות ג).

ערב בדיקת חמץ

בשו"ע כתוב: "בתחילת ליל י"ד בניסן בודקים את החמץ לאור הנר, ובכל מקומות שרגילים להכניס שם חמץ. ויזהר כל אדם שלא יתחיל בשום מלאכה, ולא יאכל, עד שיבדוק. ואפילו יש לו עת לקבוע ללמוד תורה לא ילמד, עד שיבדוק. ואם התחיל ללמוד מבעוד יום לא יפסיק. וי"א: יפסיק". אם הוא רעב ורוצה לאכול קודם בדיקת חמץ: אומר הרב: מהדין יכול לאכול פירות או פחות מכביצה פת. וכן אין קובעים מדרש בסוף יום שלושה עשר, וכן חכם לא יתחיל בדרשה, שמא ימשך וימנע מבדיקת חמץ בזמנה (עיין בא"ח פרשת צו אות ד').

זכרו תורת משה עבדי

הז"ל אומרים (מסכת שבת פ"ט ע"א) שהקב"ה נתן את התורה למשה רבנו, בא השטן וקוטרטג ואמר: תורה שנתת בשמים איפה היא? אמרו לו: נתתה בארץ. הלך השטן לים, ליבשה, להרים, ולא מצא. אמרו לו: נתתה לבן עמרם. שאל השטן לבן עמרם: תורה שנתנו לך היכן היא? ענה לו: מי אני שה' יתן לי תורה. הלך השטן ואמר לקב"ה: הנה בן עמרם אומר שלא קיבל תורה. אומר לו הקב"ה למשה: בדאי אתה? ענה לו משה: רבש"ע, מי אני שראוי לקבל את התורה, אני בשה"כ שליח לתת תורה לישראל, ואינה תורה שלי. אמר לו הקב"ה: מכיון שכך, תקרא התורה על שמך שנאמר "זכרו תורת משה עבדי".

נשאלת השאלה, מה רוצה השטן, היצר הרע? אלא הוא בא ואומר 'גדול המצווה ועושה יותר ממי שאינו מצווה ועושה', ואני צריך לדעת את התורה מה מותר ומה אסור, בכדי שכל אוכל לפתות את האדם ולהחטיאם, שיעשו היפך ממה שהתורה מצווה, ואם לא אדע מה כתוב בתורה כיצד אני יכול לפתותם לעשות נגד.

שואלים התוס': הרי בזמן מתן תורה כל העולם היה שקט ודומם, בכדי שכולם ישמעו 'אנוכי ה' אלוקיך', וכי השטן לא שמע? אומרים חז"ל: הקב"ה לקח את השטן וזרקו בשאול, מכיון שהוא היה עומד ואומר: רבש"ע אתה נתן תורה לעם ישראל, ובעוד ארבעים יום הם יעשו עגל מסכה, והיה מקטרטג על עם ישראל.

'הסכם אוסלו' גימטריה 'עגל מסכה'

והנה אנו רואים כמה אנשים שהלכו ועשו הסכם אוסלו, וכמה דם יהודי נשפך על הסכם זה, הלכו ונתנו אדמת ארץ ישראל לגויים. ראיתי שגימטריה של 'הסכם אוסלו' זה בדיוק 'עגל מסכה', וכמו שבחטא העגל מישהוא פיתה אותם לעשות עגל מסכה, כך בהסכם זה. אתה נתן חלק מארץ ישראל לישראל לישמעאל, ולא עוד אלא גם נשק וכדורים, ומי יודע כמה יהודים נהרגו בגלל זה.

ואין עושים שום הסכם עם מחבלים, וכבר אמר והנביא ישעיה 'ברית עשו עם מחבלאי', אשר פיהם דיבר שוא וימינם ימין שקר (עיין ישעיה פרק כ"ח פסוק ט"ו ובתרגום שם). וכל אלה שעשו הסכם זה, ומי שסייע להם, חייבים ללכת על כל הקרבנות מיום ההסכם הגרוע הזה ועד היום, ויביאו עשרה בני אדם ויבקשו סליחה מהם, כולי האי ואולי.

בדיקת חמץ במשרד

העובד במשרד יש לו לבדוק היטב את החמץ, מכיון שלעיתים יש שמניחים את האוכל במגירה, ומתחילים לאכול, ומחמת טרדת העבודה שוכחים את האוכל.

ישראל. וגם היהודים הגרים בחו"ל צריכים לקיים 'וחי אחיך עמך', לתת פרנסה לאנשי אר"י.

ביטול חמץ

הרב כס"מ אומר: שאדם לא יזלזל בבדיקת חמץ, כי תקנו לבדוק גם במקומות של ספק. כותב הר"ן: בביטול סגי, ויאמר את נוסח הביטול "כח חמירא" וכו'. אומר הרב: "י"ל, אע"פ שמדאורייתא בביטול בעלמא סגי, או בחד מיניהו, או בבדיקה או בביטול, תקנו בפשיטי דקרא בדיקה נמי דאורייתא, תקנו חכמים שמא אדם לא יודע לבטל ולא יודע לומר את הביטול". ואומר הר"ן: עיקרו של הביטול הוא, "מפני מקומות שאדם רגיל להימצא בהם, וא"א לפרש כל מקום ומקום שבדק ולא ביטל, ואם אח"כ ימצא גלוסקיא יפה עובר על זה למפרע, שאם כן אפילו בדק הוא מחויב מן התורה לבטל מפני ספק חמץ שאינו מצוי, וכיון שמדאורייתא בביטול סגי, אי אתה מוצא בדיקה וביעור מן התורה אלא כדאמרן, זו דעתו והוא על דרך רש"י". לכן חכמים תקנו גם בדיקה וגם ביטול, בלילה וביום. וכתב ה"ה על הרמב"ם (פ"ב הלכה י') וז"ל: "וכתב הרא"ה ז"ל שהטעם דאע"ג דספיאק דרבנן היא, כיון שבדיקת חמץ תחילתה על הספק, החמירו בספקא יותר משאר ספקות של דבריהם, וכן עיקר".

נוסח הביטול - בכל לשון שרוצה

לכתחילה, מי שאינו יודע פירוש נוסח הביטול "כל חמירא וחמיעא דאיכא ברשותי" וכו', יאמר בלשון שהוא מבין. ובדיעבד, אם אמר בלשון ארמית ואינו מבינה, אך יודע שמשמעותה ביטול חמץ - יצא ידי חובת ביטול (אחרונים). הרמב"ם כותב (פ"ב מהלכות חמץ ומוצה הלכה ג'): "ומדברי סופרים לחפש אחר החמץ במחבואות ובחורים, ולבדוק ולהוציא מכל גבולו. וכן מדברי סופרים שבדקים ומשביתין החמץ בלילה מתחילת ליל ארבעה עשר לאור הנר". הרי יש שתי פעולות: א. ניקוי הבית ב. בדיקת חמץ. ניקוי והוצאת החמץ מהבית "ולהוציאו מכל גבולו", ומשאר רק מה שצריך לאכול בליל י"ד ובבוקר מוקדם, זה נעשה לפני ליל י"ד. ובליל י"ד יש את החיוב מדברי סופרים לבדוק. אומר מרון הבי"א: אפילו אם בדק וניקה ביום י"ג ניקו את הבית, חייב לבדוק בליל י"ד (עיין שו"ע סי' תל"ג סעי' י"א). ואם לא בדק בלילה יבדוק ביום, ואם לא בדק ביום יבדוק בצהרים, ואם לא בדק בצהרים יבדוק אחרי כן עד השקיעה של ליל יו"ט. ואם לא בדק, יבדוק בליל מוצאי החג, וכן כל חוה"מ (עיין בשו"ע סי' תל"ה), וכן יבדוק אפי' אחר הפסח.

הנחת כלי החמץ במקום סגור

כתוב בשו"ע (סי' תנ"א סעי' א'): שחייב אדם לנקות את כלי החמץ יפה, ולהניחם במקום שאין היד מגיעה לשם. ולא יניחם במקום שרגיל בכל השנה כולה, אלא"כ יכתוב על זה "חמץ" בכדי שלא יטעה ויקח מהכלים הללו בפסח.

ברכה על בדיקת חמץ

יש להזהר שלא לדבר אפילו בזמן הבדיקה, ואפילו לשמוע קלטות של דברי תורה - אסור תוך כדי הבדיקה. אם דיבר בין הברכה לבדיקה שלא מענין הבדיקה - יאמר בשכמל"ו, וחוזר ומברך. ואם דיבר תוך כדי הבדיקה אפילו שלא מענין הבדיקה - אינו חוזר ומברך (עיין בא"ח צו, א, ה). אם בירך על בדיקת חמץ, וקודם שהתחיל בבדיקה עצמה - אסור לו לדבר אפילו מענין הבדיקה. ואם דיבר מענין הבדיקה - לא חוזר ומברך.

והרב בא"ח כותב: טוב להוליד עם הבדוק קערה עם מלח וסכין. ואנו מוסיפים: וכן גפרור, נר, ופנס חשמלי. גפרור - להדלקה באם יכבה הנר, נר נוסף - שאם יגמר הנר הראשון, וכן על מנת שלא ימהר בבדיקה.

קול צופיך

מרת הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

ויקרא - תשס"ב - מאת מרת הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

להקריב קרבן פסח ועשו חשבון שנכנסו לירושלים שנים עשר מליון אנשים. והם היו מחשבים את השעות לפי הפרות. כשראו את שתי הפרות – היו יודעים שעדיין מותר לאכול לחם. וכשראו רק פרה אחת ידעו שצריך לשרוף את החמץ, וכשראו שהפרה השניה נלקחה – נסתיים הזמן.

ועל כן, אדם יכוון לעצמו שעות בערב פסח על מנת לזכור מתי סוף אכילה וביעור חמץ, או שיבקש שיזכירו לו. וניתן לשרוף את החמץ כבר מוקדם בבוקר.

ולהלכה יכול אדם לעשות שליח לבער את החמץ, והוא יבטל. ואם חושש שמא ישכח, יכול לעשות שליח גם לביטול (עיין שו"ע סי' תל"ד סעי' ה', וט"ז ס"ק ו').

בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל

הז"ל אומרים: בניסן נגאלו ובניסן עתידים להיגאל, אנו לא רוצים לחכות, אלא אנו רוצים גאולה מיידית, וכמו שרש"י אומר שהגאולה העתידה יכולה להיות גם בליה, ובית המקדש ירד בנוי ומשוכלל, ואנו מאמינים בביאת המשיח בכל יום ויום.

ויה"ר שנוכה להקריב קרבן פסח בעתו ובזמנו, ונוכה לגאולה שלמה, בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן.

*רוצים לקבל קול צופיך באמייל כל שבוע !!

שלחו לנו בבקשה באמייל ל- webmaster@harav.org

מכשיר פלאפון בבית הכנסת

הנכנס לבית הכנסת ינתק את הפלאפון, אבל אם הוא רופא או איש הצלה או שיש לו סיבה מיוחדת יכול להשאירו דלוק. ואם הוא נמצא באמצע תפילת עמידה והוזהק בפלאפון לאירוע, יכול ללכת, וימשיך את תפילתו תוך כדי ההליכה, עד שיגיע למקום שצריך. וזה אינו הפסק בתפילה מכיון שזה לצורך הצלה.

זמן הבדיקה

כתוב שזמן בדיקת חמץ הוא בתחילת ליל י"ד.

אומר הרב כה"ח: פירוש, סמוך לכניסת הלילה.

ואמר מג"א: דהיינו, קודם צאת הכוכבים, זהו זמן תחילת הבדיקה, אע"פ שעדיין יש קצת אור, וכן הסכים חוק יעקב, וכן כתב הגאון ר' יהושע שפירא, וכן הכריע להלכה ולמעשה הרב חוק יוסף, וכו'.

להלכה אנו אומרים שזמנה כשמתחיל צאת הכוכבים (עיין כה"ח סי' תל"א ס"ק ה').

וזאת מכיון שבבין השמשות אור הנר אינו מאיר טוב, והמצוה היא בתחילת הלילה, יאור לארבעה עשר, ולכן נקטה המשנה לשון של "אור" ולא חושך.

בדיקת חמץ בבית אחד ע"י כמה אנשים

כתוב בברכ"י וכן מובא בבא"ח: אדם שיש לו דירה גדולה וקשה עליו הבדיקה, יכול לקחת עוד כמה אנשים, ומברך את הברכה, וכל אחד הולך ובודק בחלק שניתן לו לבדיקה. וכן נפסקה הלכה בשו"ע (סי' תל"ב סעי' ב').

בדיקה בנר

כתבו בגמרא (פסחים ז' ע"ב): "בל יראה ובל ימצא", לומדים מציאה ממצאה, ומציאה מחיפוש, וחיפוש מחיפוש, וחיפוש מנרות, ונרות מנר. וכתוב "והיה בעת ההיא אחפש את ירושלים בנרות", וכתוב 'נר ה' נשמת אדם חופש כל חדרי בטן'. ומזה למדו שיש לבדוק בנר. ועיין ברש"י שם שזה רק אסמכתא בעלמא, עכ"ל לכתחילה יקח אדם נר שעוה, ואם אין לו יקח נר פרפין (נרות שבת).

ביעור החמץ - את היצר הרע

על דרך המוסר אומרים: רמז כמו שאדם מחפש את החמץ, כך עליו להוציא ולבער את היצר הרע מקרבו. ויצה"ר נמשל לשאור, ואת השאור שורפים בערב פסח, ולכן אומרים בתפילה "כשם שביעורנו את החמץ כך נבער את החמץ מקרבנו".

סוף זמן אכילה וביעור חמץ

בהלכה נוהגים לחשב את שעות היממה על פי שעות זמניות.

שיעור שעה זמנית הוא: בחורף – בערך חמישים דקות, ובקיץ – שעה ורבע (מקסימום).

יש שמחשבים את היום, מהנץ החמה עד השקיעה, ויש אומרים: מעמוד השחר עד השקיעה, ויש אומרים: מעמוד השחר עד צאת הכוכבים. ויש כוכבים גדולים ויש כוכבים בינוניים.

בארץ נהגו מעמוד השחר עד עשרים וחמש דקות בערך לאחר השקיעה וזה נקרא יום.

וכיום ישנם לוחות עם חישובים לכל העדות.

דעת הספרדים: מעמוד השחר עד צאת הכוכבים.

דעת הגר"א והרב בעל התניא: מהנץ החמה עד השקיעה.

וחכמים עשו משמרת למשמרת, התורה אמרה "אך ביום הראשון", היינו מחצי היום והלילה, וחכמים אמרו עד ארבע שעות מותר לאכול, ואח"כ עוד שעה זמנית מותר בהנאה.

וכיום בימינו ישנם שעונים, אך בזמנם כיצד ידעו מתי הזמן שעברו חמש שעות? אומרת הגמרא (פסחים י"ד): שבהר הבית היו שתי פרות כאילו חורשות, ומכיון שהר הבית גבוה והעיר העתיקה בעמק, יכלו התושבים מסביב לראות את הנעשה על ההר. ובערב פסח כל עם ישראל היה בא

